

شیعیان

ایالت خیبر یختونخوا

در تیررس ابر قدرتہا

(چالشہا و راہکارہا)

آفتاب علی حیدری

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست نویسی
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

حیدری، آفتاب‌علی، ۱۳۶۰-
شیعیان ایالت پختونخوا در تیررس ابرقدرتها (چالشها و راهکارها) / آفتاب‌علی حیدری.
قیم: انتشارات صبح امید دانش، ۱۴۰۰.
۳۹۴ ص: نقشه (رنگی).
978-622-98368-2-8
فیبا
شیعیان — پاکستان — خیبر پختونخوا
Shiites — Pakistan — Khyber Pakhtunkhwa
: خیبر پختونخوا (پاکستان) — دین
Khyber Pakhtunkhwa (Pakistan) — Religion
: ۲۳۹BP:
۳۹۷/۵۳۰۹۵۴:
۸۵۴۰۴۲۴: شماره کتابشناسی ملی
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

شیعیان ایالت خیبر پختونخوا در تیر رس ابر قدرتها

• تحقیق و تألیف: آفتاب علی حیدری

• ناشر: انتشارات صبح امید دانش

• صفحه آرا: رضا فریدی

• نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۰

• شمارگان: ۱۰۰ نسخه

• قیمت: ۵۶۰۰۰ تومان

○ انتشارات صبح امید دانش

قم - بلوار معلم - مجتمع ناشران - طبقه دوم - واحد ۲۱۷

تلفن: ۰۲۵۳۷۸۴۲۵۱۷ - همراه: ۰۹۳۹۴۱۳۱۲۶۶

○ تماس با مؤلف: ۰۹۳۳۵۴۴۸۵۹۰ - atfab512512@gmail.com

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است.

فہرست مطالب

۱۱	فصل اول: کلیات
۱۲	مقدمہ
۱۲	۱-۱. تبیین مسالہ
۱۳	۱-۲. اہداف تحقیق
۱۳	۱-۳. پیشینہ تحقیق
۱۳	۱-۳-۱. یاد نامہ شہدای پیشاور
۱۴	۱-۳-۲. تاریخ شہداء
۱۴	۱-۳-۳. کربلائی پاراچنار
۱۴	۱-۳-۴. راہیان کربلا
۱۵	۱-۳-۵. وادی کُرم
۱۵	۱-۳-۶. ہنگو میں فرقہ واریت کے اسباب اثرات اور اس کا حل
۱۶	۱-۳-۷. وضعیت شیعیان دیرہ اسماعیل خان ایالت خیبر پختونخوا - پاکستان
۱۶	۱-۴. دیگر منابع
۱۷	۱-۵. مفہوم شناسی
۱۷	۱-۵-۱. ابر قدر تھا
۱۸	۱-۵-۲. چالش (Challenge)
۱۹	۱-۵-۳. بیروان اہل بیت علیہ السلام
۲۰	۱-۵-۴. سیرہ اہل بیت علیہ السلام

مقدمه

۱-۱. تبیین مساله

پاکستان پنج ایالت دارد و خیبر پختونخوا یکی از ایالات پاکستان است. پیروان اهل بیت علیهم‌السلام در مناطق مختلف این ایالت حضور دارند و تعداد آنها نیز حدوداً پنج تا هفت در صد کل جمعیت است. با توجه به وجود تعداد زیاد مخالفان داخلی و خارجی، شیعیان همواره مورد تهاجم واقع شده‌اند و این تهاجم‌ها را می‌توان در تهاجم اجتماعی، فرهنگی- مذهبی، سیاسی و اقتصادی خلاصه کرد.

به جرأت می‌توان گفت که هیچ کس از پیروان اهل بیت علیهم‌السلام وجود ندارد که تحت تأثیر این تهاجم‌ها واقع نشده باشد و ضربه‌ای از موارد مذکور ندیده باشد. از طرف دیگر، کسانی نیز وجود دارند که یا غالی‌اند یا متأثر از غلو هستند و عقاید عجیب و غریب برای خود درست کرده‌اند با این حال ادعای پیروی اهل بیت علیهم‌السلام را دارند و بسیاری از جوانان تحت تأثیر آنان هستند. آنان همواره چهره مذهب حق را چهره بدی نشان می‌دهند و از سوی دیگر دشمنان و بالخصوص وهابیت با هر طریق ممکن در پی نابود کردن شیعیان و از بین بردن آنان در این ایالت هستند.

از این رو، باید فکری عمیق درباره این اوضاع کرد و باید ببینیم که شیعیان در وضع کنونی با چه چالش‌هایی روبرو هستند و چگونه از این چالش‌ها می‌توانند بیرون بیایند؟ و نیز چه فرصت‌هایی وجود دارد که از اینها بیشتر و بهتر بتوانند استفاده کنند. همچنین،

در موارد مذکور باید به سیره اهل بیت علیهم السلام نیز توجه داشت و این که اهل بیت علیهم السلام در مواجهه با چالش‌های زمان خود چگونه برخورد می‌کردند.

۱-۲. اهداف تحقیق

حفظ مذهب ناب شیعه و رشد آن در ایالت خیبر پختونخوا هدف بزرگ این رساله است. برای حفظ آن متوجه کردن شیعیان نسبت به چالش‌های داخلی و خارجی در زمینه‌های اجتماعی، مذهبی-فرهنگی، سیاسی و اقتصادی لازم است هر چالشی برخورد می‌خواهد و بهترین برخوردها، راهکارهایی هستند که سیره معصومین بر آن بوده است. هدف دوم حفظ تاریخ معاصر برای آیندگان است. هدف سوم متوجه کردن دولت و ملت عزیز پاکستان به این مسئله که چالش‌های مذکور نه فقط باعث تضعیف پیروان اهل بیت علیهم السلام است بلکه تمام این ملت با همه ادیان و مذاهب و با همه اقوام در زمینه‌های مختلف از جمله زمینه‌های اقتصادی، نظامی، امنیتی، سیاسی، قضائی، اجتماعی و غیره در معرض خطر قرار دارد.

۱-۳. پیشینه تحقیق

اصلاً در این زمینه هیچ سابقه‌ای در کار نیست اما برخی از کتاب‌ها بنوعی تدوین شده‌اند که فقط ناظر به یک جنبه که همان جنبه جهاد است نوشته شده‌اند برخی از حوادث در آن ذکر شده و بیشتر عکس‌های شهداء و احوال و آمار آنان در آن بیان شده است. و به مشکلات دیگر مانند مشکلات مذهبی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، علمی، اجتماعی، جغرافیائی و غیره اشاره‌ای نشده است چه رسد به این‌که راهکارهای برون رفت از آن مشکلات چیزی نوشته شده باشد. کتاب‌های نوشته شده بدین قرارند:

۱-۳-۱. یاد نامه شهدای پیشاور

این کتاب را مولانا ارشاد حسین خلیلی تألیف کرده است. مؤلف، خطیب مرکز شیعه مسجد جامع پیشاور در کوچه رسالدار است. این کتاب مشتمل بر ۸۰ صفحه است. ناشر کتاب جامعه الشهداء عارف حسین الحسینی است. مؤلف با مقدمه، کتاب را آغاز کرده و سپس جهاد، و اقسام آن و هم چنین شهید را از منظر قرآن و سپس

حوادث را با اختصار توضیح داده است و اسامی شهداء و نیز برخی شهداء را که افرادی معروف و تأثیر گذار بودند عکس‌های آنها آورده است. همراه عکس اسم شهید و اسم پدر شهید، تاریخ ولادت، تاریخ شهادت، عمر، شغل، کیفیت شهادت، مقام شهادت و خدمات شهید را ذکر کرده است.

۱-۳-۲. تاریخ شهداء

این کتاب در حال حاضر دو جلدی است و ممکن است که به مرور زمان ادامه یابد در هر دو جلد درباره شهدای دیره اسماعیل خان (یکی از شهرهای ایالت خیبر پختونخوا) بحث شده است. جلد اول کتاب مذکور فهرست ندارد اگر چه ۲۵۶ صفحه دارد تقسیم بندی منطقی نیز ندارد مؤلف کتاب نیز مجهول است و شهید فاوندیشن پاکستان (بنیاد شهید) این کتاب را منتشر کرده است. در جلد اول پس از مقدمه بسیار کوتاه، زندگی‌نامه شهدا بیان شده است؛ جلد دوم نسبت به جلد اول بهتر نوشته شده است؛ چرا که فهرست و مقدمه هم دارد و کمی تاریخ این شهر را نیز بیان کرده است و سپس تک تک زندگی‌نامه شهداء نیز بیان شده است.

۱-۳-۳. کربلای پاراچنار

این کتاب توسط پروفیسور حاجی عابس حسین عابس بلکین نوشته شده است. محدوده مکانی کتاب نیز همان‌طوری که از عنوان معلوم است، پاراچنار و پاراچنار مرکز ناحیه گرم است. البته منظور مؤلف از پاراچنار فقط شهرستان پاراچنار نیست بلکه تمام ناحیه گرم است. ترتیب کتاب به لحاظ ایام هست یعنی هر روز هر واقعه‌ای که رخ داده است مصنف آن را نوشته است جلد اول را نتوانستم پیدا کنم.

۱-۳-۴. راهیان کربلا

این کتاب ۷۸ صفحه‌ای را علامه خورشید انور جوادی تألیف کرده است نویسنده از علمای بزرگ پاکستان به حساب می‌آید. ایشان مدیر مدرسه جامعه عسکریه نیز است و شخصیت بسیار تأثیر گذار در ایالت خیبر پختونخوا و بالخصوص شهر هنگو هست. ایشان خطیب مسجد مرکزی شهر هنگو نیز هست ایشان در کتاب مذکور تاریخ شهدای علاقه بنگش ایالت خیبر پختونخوا را نوشته است مراد از علاقه بنگش دو شهر به نام

هنگو و کوهات می باشد که آنجا اکثریت قومی به نام بنگش آباد هستند محدوده مکانی کتاب نیز همین دو شهر هست. در اوائل کتاب، ابتدائیه (مقدمه) را آورده است و بعد از آن هر حادثه ای که رخ داده است مختصراً توضیح داده است و سپس آمار شهداء و مجروحان حادثه متذکر شده است و عکس های شهداء نیز تا جای که ممکن بود آورده است. محدوده زمانی این کتاب از سال ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۶ می باشد.

۵-۳-۱. وادی کُرم

این کتاب را علامه سید جواد هادی تألیف کرده است. منظور از کُرم، ناحیه کُرم است و در این کتاب، ناحیه کُرم را از لحاظ قبایل و اقوام ساکن در آن مورد بررسی قرار می دهد. اگر چه مؤلف در حال حیات است اما تاریخ کرم را قبل از تأسیس پاکستان بنا بر نوشته گزیتیر (Gazetteer) در ده باب مرتب کرده است و در ابتدا به تمهید و تعارف اجمالی وادی کرم می پردازد و سپس در باب اول معلومات اساسی کرم مانند حدود کرم، خیابان ها، معادن، پرندگان و حیوانات را ذکر می کند. در باب دوم و سوم قبایل ساکن در کرم را از لحاظ تاریخی ارزیابی می کند. باب چهارم را به اوضاع اقوام طوری و روابط آنان با عمال انگلیس اختصاص داده است. در باب پنجم به جنگ ناحیه کُرم با افغانستان در سال ۱۹۱۹ م و جنگ های داخلی شیعه و سنی تا سال ۱۹۴۰ م اشاره کرده است. در باب ششم قبایل دیگر کرم و در باب هفتم شجره نسب اقوام مختلف را ثبت کرده است. در باب هشتم تاریخ عمومی و جمعیت مناطق کرم را در سال ۱۹۴۱ م به تصویر کشیده است باب نهم را به مالکان زمین و محصولات آن و باب دهم را به نظم و نسق از لحاظ نیروی انتظامی مختص کرده است.

۶-۳-۱. هنگو میں فرقہ واریت کے اسباب اثرات اور اس کا حل

آقای سید محمد نعیم این پایان نامه را نوشته است حجم آن ۱۳۵ صفحه است در این نوشتار، اسباب تفرقه بین شیعه و سنی و اثرات آن در ناحیه هنگو بررسی شده است و همچنین راه حل آن نیز مورد توجه نویسنده بوده است. پایان نامه در ۱۴ باب نوشته شده است. باب اول درباره تاریخ هنگو است در باب دوم درباره اوضاع قبل از تفرقه نوشته شده است در باب سوم از پولیس و وکلاء مصاحبه گرفته شده است در

باب چهارم از اساتید، در باب پنجم از علمای دین، در باب ششم از ارکان کمیته‌ی امن، در باب هفتم از طلاب حوزوی و غیر حوزوی، در باب هشتم از ملّک‌ها، در باب نهم از مغازه‌داران، در باب دهم از خاصه‌دار، در باب یازدهم از ناصر قریشی مصاحبه گرفته شده است. در باب دوازدهم حوادث ناگوار بیان شده است. در باب سیزدهم اثرات حوادث و در باب چهاردهم خلاصه بحث تبیین شده است.

۷-۳-۱. وضعیت شیعیان دیره اسماعیل خان ایالت خیبر پختونخوا - پاکستان

آقای فرحت عباس حیدری این تحقیق پایانی را نوشته است نویسنده خود نیز به دیره اسماعیل خان تعلق دارد. نوشته را بر چهار فصل متقسم کرده است در فصل اول موقعیت جغرافیای ناحیه دیره اسماعیل خان آورده است در فصل دوم وضعیت سیاسی و اجتماعی آن متذکر شده است در فصل سوم وضعیت علمی و فرهنگی و در فصل چهارم وضعیت سیاسی و اجتماعی ثبت کرده است. نویسنده در این فصول با ذکر عظمت شیعیان و مظلومیت آنان را در ناحیه مذکور بیان کرده است.

۴-۱. دیگر منابع

در خصوص فصل اخیر جهت اخذ راهکارها در سیره اهل بیت علیهم‌السلام از کتب حدیثی، تاریخی، کلامی، رجال، سیره‌ای، تفسیری و غیره استفاده شده است کتب عامه نیز مورد مطالعه قرار گرفته است و همچنین در برخی از موارد از معاصرین نیز استفاده شده است مانند نهج البلاغه، الکافی از محمد ابن یعقوب کلینی؛ کمال الدین و تمام النعمة، الخصال، الامالی و من لا یحضره الفقیه از شیخ صدوق؛ وسائل الشیعة (آل البيت نوشته حر عاملی؛ اختیار معرفة الرجال، الاستبصار فیما اختلف من الاخبار، الفهرست، تهذیب الاحکام از محمد بن حسن طوسی؛ الإرشاد فی معرفة حجج الله علی العباد از شیخ مفید، أسد الغابة از ابن الاثیر؛ مجموعة الفتاوی از ابن تیمیة؛ الطبقات الکبری ابن سعد، مسند أحمد از إمام أحمد بن حنبل؛ تاریخ مدینة دمشق از ابن عساکر؛ الاستیعاب از أبی عمر یوسف بن عبد البر معروف به ابن عبد البر؛ أنساب الأشراف از بلاذری؛ الأخبار الطوال از ابن قتیبة دینوری؛ شرف النبی از ابوسعید خرقوشی؛ تاریخ بغداد از خطیب البغدادی؛ منهاج البراعة فی شرح نهج البلاغه، الخرائج والجرائح از قطب الدین راوندی؛ المقنع فی الإمامة، از شیخ

عبید الله بن عبد الله السدآبادی؛ کتاب المقالات و الفرق از سعد بن عبدالله ابو خلف الأشعری القمی؛ تاریخ الخلفاء از جلال الدین سیوطی؛ المزار الکبیر، محمد بن جعفر مشهدی؛ المصنف از ابو بکر عبد الرزاق بن همام صنعانی؛ تفسیر المیزان از سید محمد حسین طباطبایی، التفسیر الکبیر از فخر رازی، المعجم الکبیر از طبرانی، الاحتجاج از طبرسی؛ مسند الإمام الرضا (ع) از عزیز الله عطاردی؛ سنن ابن ماجه از محمد بن یزید قزوینی؛ تصحیح الاعتقاد از شیخ مفید؛ فهرست اسماء مصنفی الشیعة (رجال النجاشی) از نجاشی؛ الفتوح از أحمد بن أعثم کوفی؛ ینابیع المودة لذوی القربی از قندوزی؛ سنن النسائی از نسائی؛ اسباب النزول الآیات از علی بن احمد واحدی نیشابوری؛ صحیح مسلم از مسلم نیشابوری؛ الصواعق المحرقة علی أهل الرفض والضلال والزندقة از أحمد بن محمد بن علی بن حجر هیتمی؛ سیره پیشوایان از مهدی پیشوایی؛ تاریخ سیاسی غیبت امام دوازدهم علیه السلام از جاسم حسین؛ حیات فکری و سیاسی امامان شیعه علیهم السلام از رسول جعفریان؛ تاریخ تحقیقی اسلام (موسوعة التاریخ الاسلامی) از محمد هادی یوسفی غروی؛ تاریخ امامت از اصغر منتظر قائم؛ منتخب الاثر از لطف الله صافی گلپایگانی؛ صحیفه امام از امام خمینی؛ تذکره علمای امامیه پاکستان از حسین عارف نقوی.

۵-۱. مفهوم شناسی

اینجا برخی از مفاهیمی که در رساله کار برد اساسی دارد ذکر می کنیم:

۱-۵-۱. ابر قدرتها

منظور از ابر قدرتها آن دسته از قدرت های داخلی و خارجی هستند که بسیار تاثیر گذارند و نفوذ زیادی دارند ممکن است که این قدرت به صورت کشورها باشند و ممکن است که به صورت طایفه خاص و تحریک و غیره باشد هدف آنها نابود کردن شیعیان است.